

"דמות הבוגר"

"שערי העתיד נפתחים לרווחה, שדה רחוק לאין-חוק משתרע לפני הרצון החופשי
(אנרי ברגסון, "האפשרי והממשי")

ראיון עם חתן פרס נובל דן שכטמן

מראיין: מה היה מאכזב אותך לשמוע?

שכטמן: שהוא לא שומר על המסורת המשפחתית של הלימודים והצלחה אקדמית

מראיין: אם הוא יהיה מומחה בעריכת דין?

שכטמן: חס וחלילה! אצלנו במשפחה!?

מראיין: ציפיות של הורים יכולים להיות משא כבד על ילדים

שכטמן: כן מאוד, ואנחנו נזהרים מהדבר הזה. אנחנו לא מבקשים מהילדים דברים שאנחנו לא חושבים שהם לא יכולים לעשות.

מראיין: מה היו הציפיות של ההורים שלך מכך?

שכטמן: ההורים ציפו שנהיה מאושרים ושנצליח אבל הם לא נתנו כיוון, ואני חיפשתי דווקא שייתנו לי כיוון, אני זוכר ששאלתי את אבא שלי: תראה אני מסיים צבא עכשיו אני יכול ללכת ללמוד, אני יכול ללכת לעבוד, מה אתה ממליץ? והוא ענה לי תשובה שאכזבה אותי מאוד, הוא אמר: תראה, תחליט מה שאתה רוצה ואני אתמוך בך! לכאורה זה דבר מעודד מאוד, אבל לא זו התשובה שציפיתי לה, אני ציפיתי שיאמר לי: 100 אחוז לך ללמוד ואני אתמוך בך, או 100 אחוז לך לתעשייה ואני אעזור לך, תשובה ברורה

מראיין: אתה חושב שזה היה חכם מצידו

שכטמן: זה היה ליבראלי מצידו אך זו לא התשובה שאני חיפשתי.

* מתוך ראיון עם דן שכטמן שהתבצע ע"י גיל ריבה, במסגרת תכנית "מי בא לארוחת ערב", "רשת", יוני 2012.

"הם אומרים שעץ אלון נברא מצירוף של שני כוחות בו זמנית.

ברור שהכול מתחיל מהבלוט, הזרע שטומן בחובו את כך

ההבטחה וכל הפוטנציאל, שגדל לעץ. את זה כולם יודעים. אבל

רק מעטים מבינים שיש עוד כוח שפועל כאן - העץ העתידי

עצמו, שרוצה כל כך להתקיים עד שהוא מושך את הבלוט לקרום

צורה ממשית, וכמיהתו היא שיונקת את הזרע מתוך הירק,

מנחה את ההתפתחות מהאין ועד בגרות". "לאכול, להתפלל, לאהוב"

/ אליזבת גילברט, עמוד 395 כנרת זמורה ביתן, 2008

האם זה רלוונטי לעשייה החינוכית שלנו?

האם יש לנו את היכולת לראות את ה"בלוט" כ"אלון" שלם?

אין לבלבל סכמה ציפיתית עם הטלתן של ציפיותיו של המחנך

מעצמו אל עבר החניכים. מחנך ראוי מסוגל להרחיב את

האפשרויות בתודעתו של המתבגר עצמו. כאשר יריעת

האפשרויות נוצרת מתוך ההווה, בתהליכי אינטראקציה בין

החניכים לבין עצמם, בינם לבין בוגרי הכפר והצוות החינוכי,

טווח האפשרויות הופך בו בזמן לנועז ולריאלי, והוא משקף גדילה

אותנטית בנפשם של הנערים. הביטוי המרכזי בשפת הקהילה

להתייחסות אל העתיד הוא "סכמה ציפיתית", פירושו של דבר:

היכולת לצייר בעיני הרוח תבנית מאורגנת של עתיד אפשרי. **אם**

יש לי חמש מאות ילדים בכפר, פירוש הדבר חמש מאות

מסלולים של הגעה לגדולה.

(ספר 'דרך כפר', עמ' 64)

מה המחיר של הגדרה ברורה של "דמות בוגר" ויצירת מערך ציפיות ברור?

בהיעדר "דמות בוגר" – לאן אני מכוון ומהם השיקולים להכרעות החינוכיות שלי?